

Resumé

V této bakalářské práci nazvané „*Jak mluvíme o Bohu na vlnách Proglasu?*“ jsme se zabývali především studiem pramenů z archivu Radia Proglas. Zajímalo nás, jak současní křesťané reflektují denní prožívanou skutečnost skrze svou víru, a jak ji promítají do svých sdělení v autorských zamyšleních.

Abychom mohli získat obraz, který by se dal vyhodnotit z **hlediska dogmatické teologie**, stanovili jsme cíl sledovat nejprve frekvenci nejrůznějších pojmenování Boha, Ježíše Krista a Panny Marie s jakými se setkáme v nejtýpčtější programové relaci. Takovou se ukázala být **Myšlenka na den**. Je to **třiminutová relace**, ve které autoři reagují na aktuální události společenské, církevní nebo osobní a snaží se je vidět z pohledu svého vyznání víry.

Myšlenky na den **připravují** na vlnách Proglasu zaměstnanci a jejich spolupracovníci a oslovení další lidé z řad duchovních i laiků. Nejen římskokatolického vyznání, ale i z jiných křesťanských církví. **Každý den zaznívá ve vysílání jedna myšlenka jednoho autora**. Má ranní premiéru a odpolední a podvečerní reprízy.

Z archivu Proglasu jsme vybrali Myšlenky na den z let 2002, 2003 a 2004. Bylo to **550 relací**. Po jejich prvním poslechu jsme **vyhodnotili 330**, které se staly základním **pramenem naší práce**. Ostatní myšlenky byly většinou jen filozofické nebo obecně lidské. Další práce pak spočívala v několikerém poslechu a vyhodnocování. **Prameny jsme klasifikovali z několika hledisek**.

U každé Myšlenky na den jsme sledovali a zkráceně zaznamenávali její **obsah** a jeho **odkaz do dalších teologických souvislostí**. V oblasti spirituality, pastorální teologie, evangelizace, katecheze, ale také ekumenického dialogu. V širším pohledu jsme je studovali **z hlediska historicko-biblického**. Protože **jde o práci z oboru dogmatiky**, snažili jsme se už nyní uplatnit co nejvíce aspektů z trinitární teologie, soteriologie a pneumatologie. Ale jsme si vědomi, že toto by měl být až někdy příští studijní úkol. Tato bakalářská práce je takovým mapováním terénu. **Její hlavní smysl spočívá především v základním roztřídění pramenů - Myšlenek na den z archivu Proglasu**. Hlubší dogmatické analýzy budou na programu příště.

Ptali jsme se, jak často se autoři v Myšlenkách na den obracejí k Bohu, jaké tituly dávají **Ježíši Nazaretskému**, jak často **oslovují Ducha svatého** a jak v jejich myšlenkách zakotvila postava **Panny Marie**.

Z přehledu vidíme, že mluvení o Bohu a Ježíši Kristu je ve zkoumaných relacích na první pohled vyrovnané. Ze **330 MND se 243x** obraceli autoři k Bohu a **255x Ježíši z Nazareta**

Další klasifikace pak ukázala , že mezi tradičním oslovením Bůh, Pán Bůh a tituly konkrétnějšími je velké rozpětí . Porovnejte sami: 169x Bůh, 7x Pán Bůh - a proti tomu 20x Otec, 19x Hospodin, 8x Nebeský Otec, 6x Stvořitel, 3x Tvůrce a pak už po jednom oslovení Všemohoucí Bůh, Nekonečný Bůh, Trojjediný Bůh, Bůh-věčná blaženost, Bůh-láska sama, Milující Otec, Pán a vládce, Pán života a smrti, Boží dárce, On - a jeho Božská tajemství.

V pramenech se však objevilo **dalších 52 Myšlenek na den**, ve kterých autoři užívali i **jiná pojmenování Boží skutečnosti**. Pokud je připočteme k předchozímu, pak součet 295 pojmenování Boha a Boží skutečnosti dohromady zase ukazuje, že **přece jen mluvíme v Myšlenkách na den na vlnách Proglasu více o Bohu samotném**. Jistě, že je to rozdíl statisticky nevýznamný, ale nám jde o určitou , přece jen fakty podloženou představu, kterou bychom mohli využít i v další rozhlasové praxi.

Od dob biblických se užívané názvy Boha a Boží skutečnosti ve své podstatě nezměnily. Vždyť také autoři Myšlenek na den se opírají o svou víru, předávanou Tradicí a doslovně i o texty Starého a Nového zákona. *V pramenech jsme neobjevili žádná výrazně originální pojmenování*. Jen je jasné, že pojmy samy jsou užívány v kontextu moderního myšlení a jazyka člověka 21. století.

Z dogmatického pohledu na analýzu výsledků této skupiny pojmenování Boha se ještě ukázalo, co dnes tvrdí mnozí teologové, že **pro současné křesťany je Bůh především Jeden. Vnímání boha Trojice ustupuje do pozadí**. V našich pramenech se opravdu objevila jen jediná myšlenka s pojmenováním Boha Trojjediného. A to byla ještě citace z katechetického listu .

K postavě **Ježíše z Nazareta** se autoři obrátili **255x**. Základní tituly byly užity takto: 81x Kristus, Ježíš Kristus, 71x Pán, Pán Ježíš. 15x Spasitel, 15x Syn,(Boží Syn, Milovaný, Jediný, Ukřižovaný Syn).

Titul, Mesiáš, který pro učedníky znamenal vyznání víry *se v našich pramenech objevil jen 4x*. Snad i to by mohl být námět k zamyšlení a podrobnější studii. Kdo je pro nás Ježíš z Nazareta? Mesiáš? Spasitel? Vykupitel? Nebo jen Ježíšek?

V pramenech se dále objevovaly tituly: 4x Syn člověka, 2x Spása, 2x Pán času, 2x Světlo světa. Titul Mistr, Prorok se objevil jen v citaci evangelia. Vůbec jsme se nesetkali s titulem Služebník boží, ani s titulem **Vyvýšený**.

Titul Syn člověka se objevil jen 4x. Přitom v Novém zákoně je ho celá řada. V našem prameni měl v sobě obsažen motiv služebníka. *Neobjevili jsme ani označení Syn Davidův*. **Dvakrát** se objevil titul *Vykupitel*. V našem případě znamenal spíš služebníka.

Z těch originálnějších oslovení tady ještě jednou zmíníme titul Ježíš Kristus- bratr, **Kristus - náš bratr a Pán**, Ježíš Vykupitelská láska, Ježíš **Zmrtvýchvstalý** nebo **Kristus Eucharistie**. A další najdete v přehledu uvnitř textu.

V hodnocení kapitoly christologických titulů jsme dále zaznamenali **zvláště prožívané tajemství Krista Ukřižovaného, Vzkříšeného, Zmrtvýchvstalého**.

Také se v této souvislosti objevilo **významné téma Kříže**. V Myšlenkách na den bylo 9x samostatným východiskem a podmětem výpovědi. Tento myšlenkový odkaz na soteriologický význam kříže by mohl být v přípravě rozhlasové praxe ještě více samostatně promýšlen.

V **závěrečné části** bakalářské práce jsme se věnovali **oslovování Ducha svatého a Ducha Božího**. Objevil se **pouze 28x**. Pneumatologie není tedy silná stránka ani v této každodenní relaci Proglasu. **Ještě překvapivější však bylo zjištění, že ze 330 Myšlenek na den se pouze 13x obrací autoři k Panně Marii**. O Moravě, kde sídlí Radio Proglas a má největší posluchačské zázemí, se často říká, že je tam úcta k Panně Marii prožívaná stále velmi živě. A přesto se v našem výzkumu pramenů toto mínění nepotvrzuje. Je to zvláštní nesoulad mezi ortodoxií a předpokládanou ortoprací.

Specifický úkol dogmatické nebo systematické teologie spočívá v promýšlení vztahů mezi skutečnostmi tohoto světa a Božím zjevením, mezi minulostí a přítomností radostné zvěsti, mezi teorií či ortodoxií na jedné straně a praxí či spiritualitou na straně druhé, mezi jednotlivými pravdami víry. To vše jsou **náměty pro příští studijní úkoly**. Tato práce si dala za cíl, jen k tomu položit základy.

Pokud jde o konkrétní příklad „žité teologie“, o bakalářskou práci na téma Jak mluvíme o Bohu na vlnách Proglasu? - pak se domníváme, že nám tato studie poskytuje docela dost námětů **pro další využití v praxi rozhlasového vysílání**. Myslíme si, že **relace Myšlenka na den má ve vysílání Proglasu své významné místo**. Mělo by se v ní pokračovat i nadále. **Bude však dobré, když její autoři budou prožívanou skutečnost, kterou reflektují na pozadí své víry, ještě více promýšlet v teologických souvislostech**.

Tato bakalářská práce si dala za úkol zjistit představu o mluvení o Bohu na vlnách Proglasu. Víme už nyní ze vzniklého obrazu, že **je třeba prohlubovat povědomí i znalosti trinitární teologie**. Více se zajímat o pneumatologii a prožívanou úctu k Panně Marii. Nezapomínat přitom na **hlavní kritérium kvality**. Aby to byly **myšlenky teocentrické a christocentrické**. Aby za prožívanou skutečností byl stále viděn Kristus.